

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

III. Vtrùm qui confessionem non petiit. nec dedit signum Pœnitentiæ,
possit aliquando sacramentaliter absolui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

qui cunctis pectus, id facere, ut arguatur, quod latet in pectore, & ut evidenti palli oculum castigetur peccatum. Tunc ergo pectoris ex Augustino est aliqua peccati manifestatio: ergo aliqua confessio: hæc autem in illo periculo fieri solent ad querendum remedium, & medicinam pœnitentiæ, quam petit, & cuius desiderium ostendit eo modo, quo potest. Denique hoc modo videntur loqui Doctores antiqui, qui solum exigunt signa pœnitentiæ absque alia expressione in ordine ad claves. Unde in Romano Rituali Pauli V. vniuersaliter dicitur esse absolvens, si prius confitendi desiderium ostendit. Potest autem hoc desiderio magis, vel minus explicitè ostendi, ut constat. Cum ergo qui in eo periculo signa contritionis ostendit iam eo ipso videatur ostendere desiderium remedij per absolutionem sacramentalem, non est, cur non absoluitur, cum de ipso in rigore verificetur, quod Pontifex exigit, scilicet, quod desiderium confitendi ostenderit.

31. Unde iterum arguere possumus ad idem comprobandum, quia quoties de illis signis dubium est num oriantur ex pœnitentia, & dolore de peccatis, an potius ex angustia, & morore ipsius morbi, & mortis, potest adhuc in illo dubio absolutio sub conditione impendi, ut notat Layman loco supra citato, & Ioannes Sancius in *seleſtiis*, disp. 44. num. 45. in fine, quem affert, & sequitur Diana *tractatu illo de absolutione moribundi*, resol. 3. ergo à fortiori, quoties dubium solum est, an signa illa exhibeantur, vel non exhibeantur in ordine ad claves, poterit absolutio sub conditione impendi. Patet consequentia, quia quando dubium est, an sint signa pœnitentiæ, an potius doloris, & contritionis ex morbo, à fortiori dubitatur, an sint in ordine ad claves Ecclesiæ. Si ergo non obstante dubio, potest dari absolutio, poterit à fortiori, quando constat esse signa pœnitentiæ, & solum dubitatur, an sint in ordine ad claves. Ratio autem est, quia in illo periculo Sacramentum sub conditione conferri potest quocumque dubio existente circa sufficientiam materiæ, & capacitatem subditi: sicut in simili necessitate baptizaretur Puer, quocumque dubio existente circa valorem Baptismi præteriti, aut circa sufficientiam huius aquæ, quæ sola nunc haberi potest: nec fit contra reuerentiam Sacramentis debitam, si sub conditione conferantur in iis casibus, cum sint omnino instituta ad bonum, & salutem animarum.

32. Ideo supra dixi sententiam contrariam nihil fortasse addere in ordine ad praxim: quia quoties infirmus in eo periculo positus talia pœnitentiæ signa exhibet: ad minus poterit esse dubium, an fiant in ordine ad claves, hoc est, an velit significare desiderium confessionis, seu remedij ab Ecclesia obinendi, quod habet; præsertim cum homines in illo periculo soleant statim confessionis meminisse, & eam desiderare, ac petere. Si ergo sufficit eiusmodi dubium ad dandam absolutionem, consequens est, ut semper, aut ferè semper dari possit, si autem potest, debet ex obligatione charitatis, ut succurramus proximo periclitanti eo modo, quo possumus, ut diximus *scilicet*, præcedenti.

SECTIO III.

Utrum, qui confessionem non petit, nec dedit signum pœnitentiæ, possit aliquando sacramentaliter absolui.

33. **A**deo sunt hominum iudicia diuersa, ut quibusdam absolutionem negantibus moribun-

do, qui peccatum solum in genere confiteri potuit, alij absolvens putent eum etiam, qui nec confessus est, nec confessionem petiit, nec signa pœnitentiæ in periculo dedit, dummodò prius Christiano modo viveret, Sacramenta frequentare soleret, fidelis, ac probus æstimaretur, ita sentiunt Molfesius in *summ. tom. 1. tract. 7. c. 5. n. 48.* & 49. Homobonus in *exam. Eccl. part. 1. tract. 7. cap. 58. g. 84.* Antonius de Litteratis in *summ. part. 1. cap. 35. n. 7.* Alexander Lydonius Archiepiscopus Bononiensis postea Summus Pontifex Gregorius XV. in *memoriali Confessariorum edito Bononiæ*, c. 1. de forma Sacramenti Pœnitentiæ, num. 16. ubi præcepit id ita in praxi observari; & audio in Belgio à multis Confessariis in bello ita fieri, qui milites moribundos, etiam si nulla signa dare possint, absolunt.

Afferunt pro hac sententia auctoritatem Clementis Papæ VII. qui dicitur aliquando tunc quendam præcipitem ex Sancti Petri fabrica, absoluisse, cum Pontifex adesset dicendo, si es capax, absolue te à peccatis tuis. Hæc tamen narratio nullum habet fundamentum: diligenter enim petij à multis doctis, & prudentibus viris, quoniam à multis annis in hac Romæ Vibe commorantur, & ipsius Clementis tempore aderant, qui rem omnino fabulosam putant. Fundamentum fortasse erandi esse potuit, si verum est, quod circumfertur, quod idem Clemens interrogatus aliquando, quid in casu parum dissimili faciendum esset, quando absente Confessario signa doloris exhibuisset, dixit absolvens utriusque, seque eum absoluturum, si adesset.

Illud etiam quod ex *memoriali Boniensis* affertur, non conuincit, quia in eiusmodi instructionibus, quæ in priuato aliquo Episcopatu eduntur pro Confessariis, proponi solet resolutio iuxta opinionem illorum Theologorum, quibus cura demandata est. Unde in constitutione Compottellana ita in contrariam partem inclinatum fuit, ut præceperetur, pena etiam statuta, nec vilis ablueret eum, qui aliquod peccatum in particulari non fuisset confessus, quia absolutio defectu materiæ valida non esset, sed facilega.

Afferunt etiam pro illa sententia Sacerdotele Romanum antiquum in *tract. de Sacramento Pœnitentiæ*, cap. 26. ubi ex S. Antonino affertur, quod in eo casu possit pœnitens absolui. Sed in primis de auctoritate illius libri dixi *disp. 20. de Eucharistia, scilicet*, 3. ubi notavi aliquos errores, qui in aliis editionibus illius libri sunt correcti: Deinde adducto, ibi solum affertur verba Antonini, quæ non continent clarè illum casum: non loquitur enim clarè de absolutione Sacramentali, sed videtur potius loqui de absolutione illa generali, quæ extra Sacramentum dari possit. Verba Antonini ibi relata hæc sunt: *Talis infirmus, qui amisit loquelam, vel usum rationis, si bene vivebat, ut bonus, fidelis, & frequentabat confessionem, & communionem, quamvis non petierit Sacramenta, quia ex desperato talia acciderunt: vel etiam si malus, & obstinatus diu perseverans in peccatis est, & diu non confessus, si petiit Sacerdotem, ut confiteretur, ostendit, se velle facere omnia, quæ debet, & interea factus est mutus, vel phreneticus, & periculum est in mora, debet præsupponi contritus, & faciente aliquo confessionem generalem pro eo fieri in populo. Sacerdos faciat absolutionem ab omni sententia, & peccato. Deinde debet dari ei Eucharistia à proprio Sacerdote seculari, quamvis non sit confessus, quia non potuit.* Hæc ibi: in quibus non satis constat, an sermo sit de absolutione Sacramentali, cum dicat, præmittendam esse confessionem generalem ab alio, & postea subiungit esse communem

communicandum, quamuis non sit confessus. Denique ibi etiam dicitur in periculo, quando non est Sacerdos, bonum esse confiteri Laico, licet non sit necessarium; quod iam communiter non consilium.

37. Probat etiam hanc sententiam, ratione, quia Christianus homo in simili periculo constitutus aliquando memor salutis aeternae poterit interius habere aliquem actum attritionis, quo disponatur ad effectum Sacramenti si absoluitur: poterit ergo absolui saltem sub conditione. Sed hoc argumentum si aliquid probat, probaret esse absolendum, etiam si prius sceleratus esset, & notorius usurarius, vel concubinaris, quod tamen S. Antoninus ibidem, & alij omnes negant: Probatur sequela, quia ille etiam, cum Christianus sit, poterit in illo periculo constitutus memor salutis aeternae concipere interius actum attritionis, quo disponatur ad effectum sacramenti recipiendum, si absoluitur: cur ergo non poterit sub conditione absolui.

38. Dices in peccatore illo deesse voluntatem manifestam recipiendi hoc Sacramentum, in homine autem probae vitae, qui Sacramenta frequentare solebat haberi hanc voluntatem satis declaratam per illam bonam vitam. Vnde argui posset vltimò pro illa sententia, & hoc potest esse praecipuum illius fundamentum: quia ad recipiendam tunc Sacramenta Eucharistiae, & Vnctionis, sufficit, quod per Christianam vitam, quam habebat, ostenderit implicitè voluntatem accipiendi ea sacramenta in illo articulo: sed per similem vitam non minùs ostendebat voluntatem recipiendi absolutionem sacramentalem in illo articulo; ergo illa voluntas sufficit ad dandam illi absolutionem, cum possit hæc dari, ei, de quo constat voluisse confiteri, ut dicitur in Rituali Romano Pauli V.

39. Ad hoc tamen argumentum respondi disputat. 9. de Sacramentis in genere, sect. 7. ubi ostendi, diverso modo requiri voluntatem ad recipienda sacramenta Eucharistiae, & extremae Vnctionis, quam ad sacramentum Pœnitentiae, quia in illis sufficit voluntas generalis, quam quilibet Christianus habet, dum proficitur religionem Christianam, suscipiendi remedia, quae sunt instituta pro omnibus Christianis in illo articulo necessitatis. At verò sacramentum Pœnitentiae ex sua institutione est iudicium, atque ideo Minister non potest illud conferre, nisi ut iudex. Iudex autem non potest procedere, nisi accusator præcedat, qui vel in specie accuset de delicto in particulari, vel certè imploret eius officium. Debet ergo ex parte pœnitentis post peccatum commissum dari aliqua voluntas sensibiliter manifestata, qua accuset, vel certè imploret officium iudicis; alioquin proferretur sententia sine vllò processu; debet autem illa imploratio esse post commissum peccatum: ridiculum enim esset, quod hodie vellent se aliquis accusare de peccato cras committendo, ut cras ab eo absolueretur in virtute huius accusationis. Cum ergo hoc sacramentum sit iudicium externum, seu sensibile, debet includere sententiam sensibilem, & accusationem, seu implorationem officij iudicis externam, sensibilem, & quæ reddat sensibilem dolorem internum de peccatis; quare debet esse accusatio sensibilis post commissum peccatum.

Merito ergo alij omnes pro certo supponunt, non posse conferri absolutionem sacramentalem, nisi ex parte pœnitentis præcedat saltem petitio, seu desiderium confitendi, cum qua limitatione dicitur in Rituali Romano Pauli V. dandam esse absolutionem, & ita docent Sua-

P. Iovin. de Lugo de Pœnitentia.

rez dicta disputat. 2. 3. sect. 1. num. 13. Valquez quest. 91. art. 2. dub. 1. num. 1. dicens nullum esse; qui contrarium dicat: Coninch. disputat. 5. num. 28. & disp. 7. dub. 10. num. 96. dicens contrarium non esse probabilem: Layman lib. 5. tract. 6. cap. 22. num. 4. Reginaldus tom. 1. lib. 8. cap. 3. num. 25. Terrianus de Pœnitentia, quest. 9. art. 2. disp. 30. dub. 1. ad 3. Hentiquez lib. 6. capite 10. numero 9 & alij multi, quos affert, & sequitur Diana dicto tractatu de absolutione moribundi, resoluit. 8. & 3. tom. tractat. 4. Miscell. resolut. 92. qui dum dixit aliquos ex nostra Societate contrarium tenere, intelligi debet de aliquo priuato, quem ipse fortasse alloquutus est: nam ex auctoritatibus nostrae Societatis nemo est, qui eam docuerit.

40. Et vltra fundamenta supra adducta colligi potest ex perpetuo usu Ecclesiae, quem decreta Pontificum, & Conciliorum clare ostendunt, dum semper addiderunt, absolendum quidem esse infirmum, qui loqui non potest, si tamen voluntatis praeteritæ testimonium aliorum verbis habeat; quam conditionem in nullius Concilij, aut Pontificis decreto praemissam videmus, ut constabit ex eorum verbis, quae referemus Sectione sequenti. Non ergo expedit in re tanti momenti sub pietatis specie sapere plusquam omnes nostri SS. Patres sapuerunt, sed observare terminos, quos apposuerunt nobis. Hoc vnum ego in praxi concederem, si repentina hostium aggressionem Milites spatium confitendi non habent, & dicant ex corde, se desiderare confessionem, & ex tunc absolutionem petere sacramentalem, si in mortis articulo sint, posse virtute illius voluntatis iam manifestatae Confessarium absolueret Milites, quos sine sensu morientes inuenit, quia iam pro temporis angustia petierunt confessionem, & ostenderunt desiderium confitendi meliori modo, quo poterant. Deberent tamen moneri omnes ante praelij initium, ad habendum dolorem de peccatis, quo se ad effectum absolutionis disponerent.

41. Arguit nonnullè contra hanc communem doctrinam Bartholomaeus à S. Fausto tom. 1. Theolog. quest. 204. quia si potest (inquit) dari absolutio sub conditione, quando dubitatur, an pœnitens habeat vltim rationis, vel an sint peccata; nulla est ratio, cur id fieri non possit similiter sub conditione, quando talis nullum signum dedit contritionis, & aliàs deuotus erat, & frequentabat confessionem, & communionem: potest enim esse: propterea in dubijs praesumitur, quod memor sit salutis aeternae, & interius habeat attritionem. Hoc tamen argumentum, ut dixi, probaret dandam esse absolutionem sub conditione, etiam si non fuisset probae vitae; quia potest fieri, quod tunc memor salutis habeat interius attritionem. Respondetur ergo ex dictis non posse dari etiam sub conditione, quia siue habeat attritionem, siue non habeat, deest id, quod requiritur ad constituendum hoc sacramentum in ratione iudicij sensibilis, scilicet accusatio, imploratio officij, qui non potest ex se ipso inchoare hoc iudicium, sed ad instantiam partis, ut dictum est.

42. Infero obiter minùs admitti posse solutionem Iacobi Baij Louaniensis, qui instit. Relig. Christianae lib. 2. cap. 91. ut illam sententiam defenderet, responderet, licet hoc sacramentum sit iudicium, in illo tamen casu absolutionem posse impendi per modum suffragij. Hæc tamen responsio destruit se ipsam: quia si datur absolutio sacramentalis, & non solum deprecatoria, qualis datur post confessionem generalem iis, qui volunt

Ll 2 committ

Trident.

communicare, debet sequi naturam sacramenti, atque idem debet omnino esse sententia iudicis, & absolutio iudicialis: nam si dari posset solum per modum suffragij, posset etiam dari mortuo, sicut datur illi indulgentia per modum suffragij: posset etiam dari non subito, nec requireretur in Ministro iurisdicção, & superioritas in pœnitentem: sicut ergo possum per modum suffragij communicare meum ieiunium, aut sacrificium illi, qui nullo modo est meus subditus; quæ omnia sunt manifestè contra essentiam huius Sacramenti, quod nunquam potest conferri, nisi à legitimo superiore, & iudice per sententiam iudicalem. Quod certè nescio, quomodo, salva fide, negari possit, cum videatur aperte definitum in Trident. sess. 14. capite 2. his verbis, quibus differentiam essentialem Baptismi, & sacramenti Pœnitentiæ assignat: *Constat, inquit, Baptismi instrumentum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi (inquit Apostolus) de iis, qui foris sunt iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si postea crimine aliquo se contaminauerint, non iam repetito Baptismo abluunt, (cum id, in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat) sed ante hoc tribunal tanquam reos sisti voluit, ut per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Unde cap. 6. & can. 9. & definit absolutionem sacramentalem debere esse actum iudicalem. Si quis (inquit) dixerit absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicalem, anathema sit. Ex quibus verbis aperte constat in nullo casu posse impendi absolutionem sacramentalem solum per modum suffragij, sed ut sententiam iudicalem prolatam à Ministro, ut à vero iudice; constat etiam ex iisdem verbis id, quod sæpè diximus, requiri ad hoc sacramentum, quod pœnitens saltem imploret officium iudicis, petendo absolutionem, quod significavit Concilium illis verbis, *ante hoc tribunal sisti*; & illis, *ad ipsum pœnitentes confugerint*. Quod cum per signa doloris faciunt, absolui possunt, cum nullo modo faciunt, absolui non possunt.*

SECTIO IV.

Virum, qui absente Confessario, petiit confessionem, & ostendit pœnitentiæ signa, possit ab illo postea superueniente absolui, quando iam est sensibus destitutus.

43.

Diximus contra illos recentiores, non debere, nec posse sacramentaliter absolui, qui nullo modo confessionis desiderium ostendit, quantumvis bonæ vitæ fuisset, & sacramenta frequentasset. Nunc restat punctus præcipuè controuersie. An quando eiusmodi desiderium ostendit, vel Confessarium vocando, vel petendo confessionem, vel signa contritionis exhibendo, quæ illud desiderium significarent, possit à superueniente Confessario sacramentaliter absolui. Prima sententia negat, quæ tenent ij omnes, quos *Seltiore prima* retulimus, dicentes non sufficere confessionem vnius peccati in genere ad absoluendum moribundum: eandem tenent alij Recentiores, quos affert Diana *secundo tomo, tractat. de absolutione moribundi, resol. 4.* & latè eam probat Didacus Alvarez in 1. 2. disp. 80. per totam: cuius potissimum fundamentum desumitur ex decreto Clementis VII I. edito 20. Iunij, anno

1602. quo prohibuit omnino illam propositionem, *licere per litteras, vel interuincij Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*. Nam in casu præsentis licet absolutio conferatur in præsentia, confessio tamen illa generalis, & rudis, quæ se peccatorem confessus petit confessionem, & absolutionem fit in absentia sacerdotis: cum ergo confessio nulla: & in nullo casu fieri possit in absentia, consequens est, ut illa non potuerit esse sacramentalis, atque idè ex illa confessione, & absolutione sequenti non potuit confici verum sacramentum Pœnitentiæ.

Contraria tamen sententia, quæ docet, posse conferri absolutionem moribundo in illo casu, communis fuit, & est non solum antea, sed etiam post decretum illud Clementis VII I. quem prius tenuerunt Sanctus Thomas *Opusculo 65. §. de extrema vnctione in fine*, Sanctus Antoninus *3. part. tit. 10. cap. 2. circa medium*, Syluester verbo *confessor. 3. n. 16*. Paludanus *diffinit. 2. 1. q. 2. art. 2. concl. 2. Medina de pœnitentia, tract. 2. q. 39*. Angelus verbo *profectio 4. num. 8*. Toletus in *Summa, lib. 3. cap. 8. n. 2*. Henriquez *lib. 5. cap. 2. num. 7. & lib. 6. cap. 10. n. 7*. Ioann. de la Cruz Dominicus in *dir. conscientie, part. 2. de sacram. Pœnitentiæ, q. 3. dub. 8. concl. 2*. Suarez in *præsentis disputat. 23. sess. 1. Valentia disput. 1. quest. 11. punct. 1. Valquez q. 91. art. 2. dub. 2. & in 1. 2. disp. 82. cap. 7. num. 40*. Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 8. part. 3. num. 28*. Emanuel Sa verbo *absolutio num. 10*. Layman, *lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 4*. Basilii Pontius de *matrimon. lib. 4. cap. 15. num. 8*. Corduba in *Quæstionario, lib. 3. q. 49*. Naldus, Megala, Molfesius, Thomas à Iesu, Chapeauilla, Zambranus, Pharonius Pitigianus, Syluius, Montefinus, Ludouicus de sancto Ioanne, Coriolanus, Bellocchius, Antonius de Litteratis, & alij, quos refert, & sequitur Diana *loco citato*, & Iacobi P. Coninch. eandem sententiam, quam prius docuerat in *præsentis disp. 7. dub. 10*. postea in eum libello speciali propugnauit, & exornauit adè, ut pauca addenda superflua sint.

Hanc itaque sententiam ego etiam amplector, & certè non video, quomodo iam reprobari possit, postquam à Paulo V. in suo Rituali Romano approbata, & toti Ecclesiæ ad præxim pontificia auctoritate proposita est in ritibus de Sacramento Pœnitentiæ his verbis: *Si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox, & loquela agrum deficiat, muribus, & signis conetur Sacerdos, quoad eius fieri poterit, peccata Pœnitentis cognoscere; quibus circumque, vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium sine per se, sine per alios ostenderit, absoluendus est. Vbi expressè Summus Pontifex non solum permittit, sed præcipit omnibus Parochis absolutionem in casu proposito impendere.*

Respondetur primò, Ritale illud non habere auctoritatem, sed approbationem pontificiam; sicut per auctoritatem alios libros, qui de Pontificis licentia imprimuntur, et Ritale Romanum. quare non excedit auctoritatem Doctoris privati qui illos ritus, & regulas hinc inde collegit. Deceptus itaque est collector illius Ritualis immemor decreti Clementis VIII. ut propter aliquorum Doctorum auctoritatem iterum in Rituali poneret sententiam ab Ecclesiâ nuper prohibitam. Quod idè factum dicitur, quia non præcessit sermō ac sufficiens Theologorū examē. Hæc responsio dum Ecclesiæ decreta, & Clementis prohibitionem venerari videtur, eiusdem Ecclesiæ, & Pauli V. auctoritati plus nimio derogat. Prius Paul. V. quia idem Paulus in Bulla Rituali illi præmissa protestatur se id facere pro sui officij debito, quo tenetur curare, ut in sacramentorum administratione religio